

ELFELEDETT NAGYSÁGOK • Joe Fritz

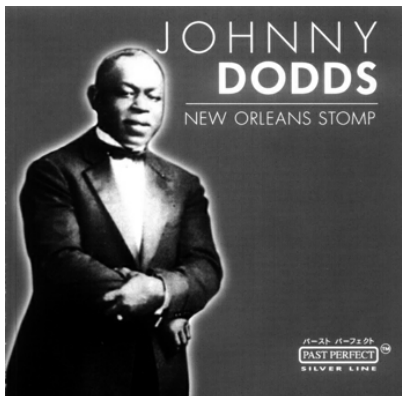
A mindig kifogástalan eleganciájú Fritz Józsi 1997-ben Bohém-tag is volt. Rendkívül népszerű, minden szempontból egyéni stílusú klarinétos, jelenleg saját zenekarával (Joe Fritz Band) és különböző formációkkal hallható, főként Budapesten. Rengeteget tud a jazzről zenész és történész szemmel egyaránt, rovatában egy-egy kevésbé ismert kiváló zenésszel foglalkozik.

Louis Armstrong klarinétosai

 Ez a téma önmagában is elég nagy-nak tekinthető, hiszen Armstrong élete folyamán többnyire olyan zenekarokat vezetett, amelyekben a jazztörténetben fontos helyet elfoglaló klarinétosok szerepeltek. Közülük a három legjelentősebb munkásságát nyugodtan nevezhetjük iskolateremtőnek. A lehetőséget nem Louis hozta ki belőlük, de leginkább neki köszönhetően maradtak fent ezeknek a kivételes tehetséges fafúvósoknak a felvételei, s így nyílik lehetőség a tanulmányozásukra.

Rögtön a '20-as években kezdődik ez a sor, a Hot Five és Hot Seven zenekarok oszlopos és eredeti tagja volt **Johnny Dodds**. Testvérével, a dobos Baby Dodds-zal a régi jazzidők egyik leghíresebb testvérpárját alkották. Johnny Dodds igazán sajátos stílusának a titka abban rejlett, hogy a klarinétot a mély regiszterben is gyakran használta, sokszor teljes szólók alatt, míg pályatársai csak a magas regiszterben arattak sikereket. Sajnálatos, hogy betegsége miatt a '30-as években nem készített semmilyen

felvételt és egy infarktus el is vitte a negyvennyolcadik életében. Armstronggal még a King Oliver zenekarban találkozott és munkakapcsolatuk egészen a '20-as évek végéig tartott. Hogy eredetileg ő jött volna-e Európába „Pops” turnéjára, nem tudni, netán egészségi állapota vagy magánélete volt-e olyan, hogy mellékvágányra terelték zenészkariertjét... Jazztörténeti szempontból felvételei mellett legnagyobb érdeme, hogy az ő hatása indította el pályáján Benny Goodmant.

A swingkorszak után betörő revival korszak nagy felfedezettje és elsőszámú klarinétosa volt **Edmond Hall**. Teddy Wilson mellett játszott a '40-es években és sok szólólemez után Armstrong együtteséhez szerződtek. Személyes véleményem szerint ez volt a legjobb Armstrong-zenekar. Rengeteg film-ben játszottak együtt, ennek köszönhetően maradt mozgókép is bőven Edmond Hall játékaról. Edmond Hall minden idők legjobb dixieland klarinétosa volt, aki a '40-es években nem volt rest és Goodman és Artie Shaw hatására megpróbált áttérni a francia (Böhm-) rendszerű klarinétra, de ez az erőfeszítése végül feladásra készítette és élete végéig csak a régi német Albert-rendszerű hangszereken volt igazán ütőképés játékos... Felvételei igazi remekművek, előremutatóak, mindemellett a hagyományos dixieland minden stílusjegyét képviselik.

A sorból kilóg egy úriember, aki ugyan csak rövid időt töltött Armstrong zenekarában, mégis fontos része lett a jazzklarinétózás történetének: **Peanuts Hucko**. Egy new-

porti jazzfesztiválról szóló filmben („Jazz in a Summer Day”) tűnt fel Armstrong mellett egy hosszabb bejátszásban. Edmond Hall után furcsán hatott egy fehér zenész ebben a bandában, de az akkori politikai irányok arra ösztökölték a managereket, hogy ilyen szempontból is legyen üzenete a háborgó Amerika jelképeként és nagyköveteként szereplő Armstrong-banda „legénységének”. Peanuts Hucko kifinomult, Benny Goodman stílusában játszó zenész. Itt már körbeér a hatások iránya, Armstrong mellett feltűnt egy zenész, aki annak hatása alatt játszik (Goodman), aki valaha egy itt játszó (Dodds) miatt kezdett maga is klarinétozni. Nos, Peanuts Hucko igazán nagyot ugyan nem alkotott Armstrong mellett, de a zenekari tagsággal öregbítette saját hírnevét. Igazán nagy korszaka az '50-es, '60-as években volt Eddie Condon mellett, amikor Goodman után húsz évvel újraélesztette a *Stealin' Apples* című dalt. Később, 1974-ben 9 év után átvette a Glenn Miller zenekar vezetését Buddy DeFrancótól, de 9 hónap múlva csődöt jelentett. Azután haláláig Armstrong történeteivel és Goodman zenéjével szórakoztatta a nagydeműt.

Természetesen voltak még klarinétosok bőven Armstrong mellett, de vagy nem voltak különösebben nagy jelentőségűek, vagy már annyi információt kaptunk róluk (pl. Barney Bigard, Joe Murányi), hogy most azt találtam a legfontosabbnak, hogy a fenti, a rovat címének megfelelően sokak által talán kevésbé ismert urak nagysága se törpüljön el indokolatlanul.